

Meri Tila.

MAAKUNTAKIRJASTO

SUKUTUTKIJAN APUNA.

Tampereen kaupunginkirjasto-Pirkanmaan maakuntakirjaston vs maakuntakirjastonhoitaja fil.kand. Maija Kanerva

kertoi seuran kokouksessa marraskuun 5. päivänä 1980 maakuntakirjaston mahdollisuuksista sukututkimuksen auttajana ja sukututkijan työn helpottajana. Kirjasto ei ole mikään arkisto, mutta kirjojen lisäksi on tullut muuta toimintaa ja tähän kuuluvat mm mikrofilmit. Kirjastolle on tärkeätä ettei lisääntyvä audiovisuaalinen toiminta vähennä kirjojen hankintaa ja lainaamista. Tämä kaikki sen vuoksi, että varsinkin maakuntakirjastojen mikrofilmien hankintaan vaikuttaa raha. Se on tärkein asia.

Tänä vuonna 1980 kirjojen hankintaan saatiin 1.750.000 mk. Tällä rahalla ei voida hankkia kirkonkirjoja. AV- eli kaikkeen muuhun palveluun saatiin 125.000 mk, josta suurin osa menee musiikki-osaston äänilevyihin, kasetteihin ja dioihin. Mikrofilmeihin jäi 42.000 mk. Tästä määrästä osa menee lehtien mikrofilmien hankintaan. Tämä alue on tässä maakuntakirjastossa suurin, mitä yleiskirjastoissa on. Helsingin Yliopisto filmaa lehdet ja meillä kartutetaan niiden hankintaa joka vuosi. Vasta kahtena vuonna on voitu hankkia kirkonkirjojen mikrofilmejä. Aluksi on tarkoitus hankkia 100

filmiä vuodessa. Viime vuonna 1979 tuli 100 rullaa, tänä vuonna jälleen 100 rullaa. Paine on kuitenkin niin kova, että on lohkaistu sanomalehtien mikrofilmeistä osa, joten kirjastoon tulee hankituksi 200 rullaa tänä vuonna.

Tällä hetkellä on yhteensä 280 rullaa kirkonkirjojen mikrofilmiä. Tilanne muuttuu koko ajan. Kaikki raha mikä liikenee laitetaan kirkonkirjojen mikrofilmeihin. Ensi vuoden alusta hinta nousee 100 markkaan rulla.

Maakuntakirjastojen kesken on olemassa toimintasuunnitelma, jota yritetään noudattaa niin, että tulisi kokoelma valtakunnallisesti. Ei kuitenkaan tunnu voitavan toteuttaa suunnitelmaa sillä tavalla kuin on suunniteltu. Ensimmäinen hankintaerä on Pirkanmaan maakunta-alueen kirkonkirjojen mikrofilmit luettelon mukaan. Ne ovat kopioita oikeista kirkonkirjoista. Pirkanmaan alueen luettelon mukainen kirkonkirjojen määrä on 320 rullaa, josta maakuntakirjastoon on hankittu 280 , joten se tulee tämän vuoden kuluessa kokonaan valmiiksi.

Seuraava iso erä, joka hankitaan ensi vuonna, on 150 rullan kokoelma historiakirjojen kopioita eli ns SSS-kopiot. Ne ovat käsin tehtyjä kopioita. Ei menty puhtaaksi kirjoitettuihin kopioihin, koska niissä on havaittu niin paljon virheitä, että ohella olisi tarvittu oikeat mikrofilmikopiot. Kokoelmanei ole tarkoitus loppua tähän vaan sen jälkeen on tarkoitus laajentaa Pirkanmaan maakuntakirjaston ulkopuolelle. Pirkanmaan maakuntakirjaston alueeseen kuuluu Hämeen läänin pohjoisosa. Lahden maakuntakirjastoon kuuluu Hämeen läänin eteläinen osa.

Hankaluutta tuottaa Porin puoleinen raja. Porin maakuntakirjasto on hankkinut hyvän mikrofilmikoelmaa, mutta se ei ole hankkinut raja-aluetta. Kaikkien ulkopuolelle menevien hankinnoista on tarkoitus keskustella kunkin maakuntakirjaston kanssa erikseen yhteistoiminnassa. Myös heti kun rahat sallivat, asutusluettelot sekä ne mitä filmejä on valtionarkistossa, ovat vuorossa. Alueemme maakuntakirjastolla ei ole mikrofilmien hankintaa vastaan, hankitaan niin paljon kuin rahaa saadaan vaikka koko Suomi. On ollut puhetta siitä, että kannattaa hankkia itse, jos käyttö pysyy näin suurena, kun nyt lainauksen pyytäminen tulee kovin kalliiksi.

Mikrofilmin hinta ei ole niin kallis, kun ajatellaan, että käsikirjaston ulkolaisen materiaalin hinta on sama per kirja kuin mikrofilmit. Ongelmana yhteistoiminnassa on se, että maakuntakirjastot, joiden sijoituspaikkakunnalla on maakunta-arkisto tai jota hyvin lähellä on maakunta-arkisto, eivät ole halukkaita hankkimaan oman alueensa kirjoja ollenkaan. Turun alueen kirjoja lainataan maakunta-arkistosta kaukolainana. Siellä on lyhyt laina-aika. Yleisissä kirjastoissa pitäisi olla kirkonkirjojen kokoelma, jos ei maakuntakirjastoissa niin yleisissä kirjastoissa niin että se kattaisi kokoelman. Kirjastoissa säännöt ovat vapaampia ja väljempinä kuin arkistoissa. Jos kirja tai muu katoaa niin uusi hankitaan tilalle. Ei ole mitään ikuisen säilyttämisen periaatetta niinkuin arkistoilla.

Voidaanko vanhoissa kirjoissa havaitut virheet korjata merkinnöin? - Maakuntakirjaston ohjeiden mukaan on mahdollista lisätä kirjaan sidottu leh-

ti, johon korjaukset ja tarkennukset kerättäisiin. Samalla olisi tietenkin mainittava millä sivulla olevasta virheestä tai korjauksesta tai lisäykses-
tä on kysymys.